

Dokument koncepcyjny Komisji dotyczący wytycznych „Nie wyrządzać znaczącej szkody” (DNSH) w odniesieniu do wieloletnich ram finansowych na lata 2028–2034

Zastrzeżenie: Niniejszy dokument koncepcyjny przedstawia podejście przewidziane przez Komisję w zakresie opracowania wytycznych dotyczących zasady DNSH w celu zebrania opinii w ramach ukierunkowanych konsultacji. Informacje zawarte w niniejszym dokumencie nie przesądzają o ostatecznym stanowisku Komisji.

Artykuł 33 ust. 2 lit. d) rozporządzenia finansowego¹ stanowi, że „programy i działania są, o ile jest to **wykonalne i właściwe** zgodnie z odpowiednimi przepisami sektorowymi, realizowane w taki sposób, aby osiągnąć wyznaczone cele bez wyrządzania istotnej szkody celom środowiskowym [...] określonym w art. 9 rozporządzenia w sprawie taksonomii²³. Wymóg ten stanowi część nadrzędnej zasady **należytego zarządzania finansami** i osiągnięcia wyników oraz podlega zasadom **oszczędności, wydajności i skuteczności**, określonym w art. 33 ust. 1.

Artykuł 33 ust. 2 lit. d) został ukonkretniony w proponowanym rozporządzeniu w sprawie wyników⁴. Artykuł 5 proponowanego rozporządzenia w sprawie wyników stanowi, że **Komisja ma wydać proste i jednolite wytyczne** dotyczące stosowania zasady „**nie wyrządzania znaczącej szkody**” (DNSH)⁵. W motywie (5) doprecyzowano ponadto, że Komisja powinna przedstawić te wytyczne do dnia 1 stycznia 2027 r.

Zasada DNSH powinna również uwzględniać potrzebę **osiągnięcia celów odpowiednich programów lub instrumentów**, unikając powielania wymogów wynikających z obowiązującego prawa UE, a także **brać pod uwagę obciążenia administracyjne i sprawozdawcze** spoczywające na organach i beneficjentach, jak również zaznaczono w tym samym artykule.

Powyższe przepisy nakładają na Komisję obowiązek opracowania jednolitych i prostych wytycznych technicznych. **Niniejszy dokument koncepcyjny ma na celu wyjaśnienie przewidywanego podejścia Komisji, w tym przewidywanego zakresu wytycznych dotyczących zasady DNSH.** Informacje zwrotne otrzymane w ramach niniejszych ukierunkowanych konsultacji zostaną wykorzystane do przygotowania ostatecznej wersji wytycznych⁶.

Komisja dąży do spójnego stosowania zasady DNSH, osiągając jednocześnie znaczące uproszczenie w porównaniu z poprzednim okresem programowania w następujący sposób:

¹ Rozporządzenie (UE, Euratom) 2024/2509 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (przekształcenie).

² Cele te w zakresie ochrony środowiska to: łagodzenie skutków zmiany klimatu, dostosowanie do zmiany klimatu, zrównoważone wykorzystanie i ochrona zasobów wodnych i morskich, przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola oraz ochrona i odbudowa różnorodności biologicznej i ekosystemów.

³ Rozporządzenie (UE) 2020/852 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (Tekst mający znaczenie dla EOG).

⁴ Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego ramy monitorowania wydatków budżetowych i oceny wyników oraz inne przepisy horyzontalne dotyczące programów i działań Unii.

⁵ Zgodnie z art. 3 wniosku Komisji dotyczącego rozporządzenia w sprawie wspólnej polityki rolnej na lata 2028–2034 wsparcie podlegające warunkom dobrego zarządzania gospodarstwem rolnym uznaje się za zgodne z zasadą DNSH.

⁶ Komisja przeprowadziła zaproszenie do zgłaszania dowodów w dniach od 4 marca do 1 kwietnia 2026 r. oraz dwa warsztaty techniczne z udziałem ekspertów z państw członkowskich w dniach 5 marca oraz 18–19 maja 2026 r. w celu uzyskania informacji zwrotnych na temat doświadczeń związanych ze stosowaniem zasady DNSH w ramach obecnych wieloletnich ram finansowych.

- Poprzez zapewnienie *jednego zestawu kryteriów DNSH mających zastosowanie do całego budżetu UE*. Ta jednolitość, wymagana na mocy art. 5 proponowanego rozporządzenia w sprawie wyników, doprowadzi do znacznego uproszczenia. Skonsoliduje ona dotychczas stosowane różnorodne podejścia, w ramach których często stosowano różne kryteria w odniesieniu do podobnych działań – w szczególności w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Odporności⁷, Funduszu Klimatu Społecznego⁸, InvestEU⁹ oraz funduszy polityki spójności¹⁰.
- Poprzez zastosowanie kryteriów *wykonalności i adekwatności* określonych w art. 33 ust. 2 lit. d) rozporządzenia finansowego oraz art. 5 ust. 3 proponowanego rozporządzenia w sprawie wyników.
- Poprzez zastosowanie *pozostałych zasad i kryteriów określonych w art. 5* proponowanego rozporządzenia w sprawie wyników: konieczności osiągnięcia celów odpowiednich programów zgodnie z priorytetami politycznymi Unii, wysokiego poziomu ochrony środowiska zgodnie z obowiązującym prawem UE, konieczności unikania powielania istniejących wymogów wynikających z prawa Unii, obciążenia administracyjnego i sprawozdawczego dla organów i beneficjentów oraz zasady proporcjonalności.

W sekcji 1 przedstawiono, w jaki sposób Komisja zamierza stosować ogólne zasady i kryteria, o których mowa w rozporządzeniu finansowym oraz w art. 5 proponowanego rozporządzenia w sprawie wyników. W sekcji 2 przedstawiono ograniczoną liczbę kryteriów oceny w poszczególnych sektorach („kryteria szczegółowe”, o których mowa w art. 5 ust. 2), które Komisja zamierza określić w jednolitych wytycznych, uwzględniając również powyższe ogólne zasady i kryteria. Wreszcie w sekcji 3 omówiono, w jaki sposób kryteria DNSH mogą zostać wdrożone w zależności od trybu zarządzania każdym funduszem.

1. Ogólne zasady mające zastosowanie do podejścia DNSH

A. Zmniejszenie obciążenia administracyjnego i proporcjonalność

Jak stwierdzono w art. 5 proponowanego rozporządzenia w sprawie wyników, **wytyczne dotyczące DNSH powinny uwzględniać:**

- „*Konieczność osiągnięcia wyznaczonych celów odpowiednich programów lub instrumentów zgodnie z priorytetami polityki Unii*”: Kryteria DNSH (określone w sekcji 2 poniżej) zostały opracowane w taki sposób, aby zapewnić ich zgodność z realizacją celów odpowiednich programów lub instrumentów oraz aby finansowanie unijne wspierało cele strategiczne Unii,

⁷ Rozporządzenie (UE) 2021/241 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Odporności.

⁸ Rozporządzenie (UE) 2023/955 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 10 maja 2023 r. ustanawiające Fundusz Klimatu Społecznego oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2021/1060.

⁹ Rozporządzenie (UE) 2021/523 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 marca 2021 r. ustanawiające program „InvestEU” oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2015/1017.

¹⁰ Rozporządzenie (UE) 2021/1058 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Funduszu Spójności.

takie jak wspieranie wysoce konkurencyjnej społecznej gospodarki rynkowej, zapewnienie powodzenia transformacji ekologicznej i cyfrowej oraz promowanie środowiska sprzyjającego innowacjom.

- *„Konieczność uniknięcia nakładania się na wymogi wynikające z obowiązującego prawodawstwa UE [oraz] wysoki poziom ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska zapewniony”*: Wytyczne dotyczące DNSH będą opierać się na wysokim poziomie ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska zapewnionym przez obowiązujące prawodawstwo UE. Aby zapewnić należyte zarządzanie finansami, a nie powielać istniejące wymogi prawne, wytyczne dotyczące DNSH skupiają się wyłącznie na obszarach, w których wykorzystanie funduszy UE powinno podlegać dodatkowym zabezpieczeniom. Prowadzi to do znacznego uproszczenia wytycznych w porównaniu z poprzednim okresem programowania.
- *„Obciążenia administracyjne i sprawozdawcze dla organów i beneficjentów”*: Wytyczne muszą określać kryteria, które są łatwe do zweryfikowania i które nie powodują nieproporcjonalnych obciążeń dla organów wdrażających i beneficjentów. Oznacza to, że wytyczne powinny składać się z ograniczonego, jasnego i precyzyjnego zestawu kryteriów pozwalających na identyfikację działań powodujących znaczną szkodę, wraz z jasnymi, z góry określonymi wyłączeniami. Takie podejście zapewni większą pewność w porównaniu z obecną sytuacją, w której ustanawia się powielające się kryteria – zazwyczaj po opracowaniu programów – lub wymaga się przeprowadzania skomplikowanych samoocen¹¹.

Wytyczne dotyczące zasady DNSH będą bezpośrednio łączyć konkretne kryteria DNSH z obszarami interwencji. Konkretnie kryteria miałyby zastosowanie wyłącznie do ograniczonego zestawu działań uznawanych za powodujące znaczną szkodę, podczas gdy pozostałe działania uznaje się za niepowodujące znacznej szkody.

Proponowane rozporządzenie w sprawie wyników wymaga również **zapewnienia proporcjonalności**, w szczególności w odniesieniu do następujących aspektów: (1) skali działania, (2) jego wpływu na klimat i środowisko, (3) cech terytorialnych miejsca, w którym działanie ma miejsce, oraz (4) uwzględnienia państw trzecich.

Uwzględnienie tych elementów doprowadzi do opracowania wytycznych dotyczących zasady „nie powoduje znacznej szkody”, które:

- **zawierać ograniczoną liczbę ukierunkowanych ogólnych zasad i kryteriów** mających na celu uniknięcie znacznej szkody, która mogłaby zaszkodzić należytej gospodarności budżetowej (1), z różnymi podejściami w zależności od cech charakterystycznych danej działalności i z uwzględnieniem jej skali (2);
- **określać zróżnicowane podejście w odniesieniu do niektórych terytoriów**, takie jak ukierunkowane wyjątki dla regionów najbardziej oddalonych (3) oraz odrębny zestaw kryteriów DNSH dostosowany do funkcjonowania funduszy UE w państwach trzecich (4).

Ponadto, w zastosowaniu zasady proporcjonalności oraz w celu ograniczenia obciążenia administracyjnego, **niektóre działania, ze względu na swój charakter lub zakres, będą objęte szczególnym podejściem.**

¹¹ W tym samym duchu wytyczne wyjaśnią również, że działanie spełniające techniczne kryteria weryfikacji dotyczące istotnego wkładu oraz zasady „nie wyrządzania znaczącej szkody” zgodnie z aktem delegowanym w sprawie taksonomii UE będzie uznawane za zgodne z zasadą „nie

15 lipca 2026

wyrządzania znaczącej szkody” w ramach kolejnych wieloletnich ram finansowych. Odzwierciedla to wysoki standard środowiskowy określony w taksonomii oraz cel zmniejszenia obciążenia administracyjnego dla przedsiębiorstw, które już dostosowały się do wymogów taksonomii.

Na przykład w przypadku instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych, gdzie stosowanie zasady „nie powodowania znaczącej szkody” (DNSH) może stanowić wyzwanie operacyjne, w szczególności w odniesieniu do finansowania ogólnego przeznaczenia, takiego jak produkty kapitałowe i kapitał obrotowy, opracowane zostanie specjalne i proste podejście do stosowania tej zasady.

Środki zapewniające bezpośrednie interwencje dochodowe, w tym na rzecz gospodarstw domowych i drobnych rolników niepodlegających warunkom dotyczącym gospodarowania gospodarstwem, w przypadku gdy płatności nie są powiązane z żadnym konkretnym projektem ani inwestycją, będą uznawane za zgodne z zasadą „nie wyrządzania znacznej szkody” ze względu na stosunkowo niewielkie kwoty, których dotyczą.

B. W przypadkach, w których jest to wykonalne lub właściwe

Rozporządzenie finansowe przewiduje stosowanie zasady DNSH wyłącznie w przypadkach, w których jest to wykonalne i właściwe. W tym celu art. 5 ust. 3 proponowanego rozporządzenia w sprawie wyników zawiera niewyczerpujący wykaz sytuacji, w których stosowanie zasady DNSH **nie jest wykonalne lub właściwe**, takich jak sytuacje kryzysowe, inne przyczyny nadrzędnego interesu publicznego oraz obrona i bezpieczeństwo.

Zgodnie z art. 5 ust. 3 proponowanego rozporządzenia w sprawie wyników wytyczne nie będą uniemożliwiać Komisji wyjątkowego uznania, że zastosowanie zasady DNSH w niektórych należycie uzasadnionych przypadkach nie jest wykonalne lub właściwe, w szczególności dlatego, że utrudniłoby to osiągnięcie celów programów lub instrumentów w ramach wieloletnich ram finansowych lub, bardziej ogólnie, priorytetów politycznych Unii.

W wytycznych dotyczących DNSH sytuacje, o których mowa w art. 5 ust. 3, można zdefiniować w następujący sposób:

- ***Sytuacje kryzysowe***

Definicja „kryzysu” mogłaby opierać się na definicji zawartej w art. 2 ust. 22 przekształconego rozporządzenia finansowego, która obejmuje między innymi klęski żywiołowe, kryzysy spowodowane przez człowieka, a także inne nadzwyczajne okoliczności. Obejmuje ona również sytuację bezpośredniego lub nieuchronnego zagrożenia, które może przerodzić się w konflikt zbrojny lub doprowadzić do destabilizacji kraju lub jego sąsiedztwa, co ma obecnie szczególne znaczenie dla regionów przygranicznych na wschodzie. To wyłączenie spod stosowania zasady DNSH miałoby zastosowanie do wszystkich obszarów interwencji, w których istnieje wystarczający związek z sytuacją kryzysową, poparty odpowiednim uzasadnieniem.

- ***Nadrzędny interes publiczny***

Powody nadrzędnego interesu publicznego (ROPI) można by zdefiniować w oparciu o odpowiednie przepisy dotyczące ROPI istniejące w unijnym prawodawstwie środowiskowym (np. dyrektywa siedliskowa¹², dyrektywa ptasia

¹² Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

¹³ , ramowej dyrektywie wodnej¹⁴), gdzie odstępstwo to zazwyczaj podlega jasno określonym warunkom, w tym środkom kompensacyjnym. Na mocy tych aktów prawnych, pod warunkiem spełnienia tych warunków, państwa członkowskie mogą powołać się na nadrzędny interes publiczny w celu uzyskania odstępstwa od swoich związanych z tym zobowiązań środowiskowych, co wówczas oznaczałoby również odstępstwo od kryteriów DNSH mających zastosowanie do danego obszaru interwencji.

- ***Obrona i bezpieczeństwo***

Obszary działania związane z obronnością i bezpieczeństwem zostałyby określone w wytycznych dotyczących DNSH i wyłączone z zakresu stosowania zasady DNSH. Dotyczyłoby to na przykład obszarów interwencji 323 – *wspieranie zintegrowanego zarządzania granicami w Europie*; 388 – *udział w międzynarodowych operacjach pokojowych*; 399 – *wspieranie wzmacniania zdolności państw członkowskich w zakresie zapobiegania przestępczości, terroryzmowi i radykalizacji oraz zwalczania tych zjawisk, a także zarządzania bezpieczeństwem*; 404 – *rozbudowa przemysłu obronnego i jego odporność*; 405 – *wspólne zamówienia w dziedzinie obronności*; oraz 406 – *mobilność wojskowa*.

W tym kontekście działania o podwójnym przeznaczeniu (cywilnym i wojskowym), których nie można powiązać z żadnym obszarem interwencji w zakresie obrony i bezpieczeństwa, byłyby wyłączone z zakresu stosowania zasady DNSH, o ile są one przeznaczone do wykorzystania w celach wojskowych lub obronnych. Cel ten powinien być obecny od samego początku programowania oraz powinien być wiarygodny i możliwy do wykazania. Wytyczne zapewniłyby odpowiednie zabezpieczenia oraz konkretne przykłady tego, w jaki sposób cel ten można wykazać (np. infrastruktura drogowa powinna spełniać wymogi techniczne dotyczące mobilności wojskowej zapisane w prawodawstwie UE i stanowić część unijnej sieci mobilności wojskowej).

Stosowanie zasady „w miarę możliwości i w stosownych przypadkach”

Zgodnie z art. 13 ust. 2 proponowanego rozporządzenia w sprawie wyników, w odniesieniu do planów realizowanych przez państwa członkowskie, w przypadku działania, w którym zastosowanie zasady „nie wyrządzania znacznej szkody” może nie być wykonalne lub właściwe, każde **państwo członkowskie przedstawia uzasadnienie** zgodne z wytycznymi dotyczącymi zasady DNSH. Zgodnie z art. 13 ust. 4 proponowanego rozporządzenia w sprawie wyników uzasadnienie to powinno zostać przedstawione w momencie przedłożenia takich planów lub, w przypadku środków uwzględnionych w późniejszym terminie, w momencie zmiany planu.

Uzasadnienie nie byłoby wymagane w przypadku zmiany krajowego planu partnerstwa regionalnego (NRPP) w sytuacjach kryzysowych (zgodnie z przepisami art. 34 proponowanego rozporządzenia w sprawie NRPP¹⁵) oraz w przypadku udzielania wsparcia w ramach rezerwy na nowe wyzwania i priorytety („rezerwa budżetowa”, zgodnie z art. 33 proponowanego rozporządzenia w sprawie NRPP).

¹³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.

¹⁴ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki wodnej.

¹⁵ Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Europejski Fundusz na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, rolnictwa i obszarów wiejskich, rybołówstwa i gospodarki morskiej, dobrobytu i bezpieczeństwa na lata 2028–2034 oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) 2023/955 i rozporządzenie (UE, Euratom) 2024/2509.

C. Dostosowanie do zmiany klimatu

Komisja zbada, czy jednolite wytyczne dotyczące DNSH powinny zawierać dodatkowe kryteria dotyczące dostosowania do zmiany klimatu dla niektórych kategorii działań, biorąc pod uwagę ich narażenie i skalę. W szczególności ograniczona liczba dodatkowych kryteriów mogłaby mieć zastosowanie do projektów infrastrukturalnych na dużą skalę i/lub infrastruktury krytycznej o wysokim potencjalnym ryzyku, w przypadku których obowiązujące prawodawstwo UE nie wymaga przeprowadzenia analizy odporności na zmiany klimatu.

2. Obszary i kryteria DNSH

A. Kryteria DNSH dla państw członkowskich UE

Niniejsza sekcja zawiera obszary, które można by uwzględnić jako podlegające szczegółowym kryteriom DNSH zgodnie z art. 5 ust. 2 proponowanego rozporządzenia w sprawie wyników¹⁶. Poniższa lista **opiera się na doświadczeniach zebranych w okresie programowania 2021–2027**, w szczególności w odniesieniu do kryteriów i procesów stosowanych w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Odporności, Funduszu Klimatu Społecznego, InvestEU oraz funduszy spójności. **Uwzględnia ona jednocześnie zasady określone w art. 5** proponowanego rozporządzenia w sprawie wyników (jak omówiono w sekcji 1 powyżej), co skutkuje bardziej ograniczoną liczbą **jaśniejszych i lepiej ukierunkowanych kryteriów DNSH, przy jednoczesnym uwzględnieniu celów klimatycznych i środowiskowych**, których ochrona jest przedmiotem zasady DNSH. Lista ta ma charakter wyczerpujący i nie będą miały zastosowania żadne dodatkowe kryteria DNSH.

Jak wyjaśniono w poprzednich sekcjach, wytyczne dotyczące DNSH określałyby obszary interwencji, do których miałyby zastosowanie konkretne kryteria DNSH. Z drugiej strony, w przypadku obszarów interwencji niewymienionych w wytycznych nie uznaje się, że dochodzi do znacznej szkody, a zasada DNSH jest automatycznie spełniona. Wyjątki „tam, gdzie jest to wykonalne i właściwe”, opisane w sekcji 1.B, również stanowiłyby odstępstwo od niniejszego wykazu, tak aby zasada DNSH nie miała zastosowania w tych przypadkach, niezależnie od tego, czy dana działalność jest objęta poniższymi kryteriami.

Wykaz działań, które można uznać za powodujące znaczną szkodę dla jednego lub kilku celów środowiskowych, chyba że spełniają one określone w wykazie kryteria „wyłączenia”¹⁷ lub zastosowanie zasady DNSH nie byłoby proporcjonalne, wykonalne lub właściwe, zgodnie z sekcjami 1.A i 1.B:

¹⁶ „Wytyczne, o których mowa w ust. 1, określają ogólne zasady i kryteria oraz, w razie potrzeby, szczegółowe kryteria na poziomie odpowiednich obszarów polityki. Wyróżniają one w szczególności obszary polityki lub działania, które zawsze uznaje się za zgodne z zasadą „nie wyrządzania znaczącej szkody”, oraz obszary polityki lub działania, które uznaje się za wyrządzające znaczną szkodę jednemu lub kilku celom środowiskowym i które w związku z tym nie mogą być finansowane z budżetu UE”.

¹⁷ Spełnienie wymogu zawartego w jednym kryterium „wyłączenia” (tj. w jednym tiret pod każdą pozycją wykazu) jest wystarczające do zachowania zgodności z zasadą DNSH, o ile nie określono wyraźnie inaczej.

1) ***Wydobycie, pozyskiwanie lub produkcja paliw kopalnych¹⁸ oraz transport, przesył¹⁹, dystrybucja²⁰ i magazynowanie paliw kopalnych.*** Proponuje się wyłączenie następujących obszarów:

- a) likwidacja infrastruktury związanej z paliwami kopalnymi oraz rekultywacja terenów, w przypadku gdy właściwy organ krajowy potwierdził, że: i) nie zidentyfikowano żadnego podmiotu ani przedsiębiorstwa, które zgodnie z obowiązującym prawem unijnym i krajowym byłyby prawnie zobowiązane do przeprowadzenia likwidacji i rekultywacji, lub ii) zidentyfikowany zanieczyszczający nie może zostać pociągnięty do odpowiedzialności prawnej za sfinansowanie likwidacji i rekultywacji;
- b) zmiana przeznaczenia infrastruktury energetycznej w celu umożliwienia wyłącznego wykorzystania, magazynowania lub transportu czystego wodoru bez konieczności przeprowadzania dalszych prac dostosowawczych, zgodnie z definicją zawartą w rozporządzeniu w sprawie TEN-E;
- c) magazynowanie rezerwowe w celu zapewnienia ciągłości świadczenia podstawowych usług w zakresie opieki zdrowotnej, wody pitnej i ścieków, bezpieczeństwa jądrowego oraz lokalnego ogrzewania i chłodzenia;
- d) paliwa niskoemisyjne zgodne z dyrektywą w sprawie odnawialnych źródeł energii²¹ oraz z dyrektywą w sprawie gazu odnawialnego, gazu ziemnego i wodoru²²;
- e) infrastruktura transportowa, przesyłowa, dystrybucyjna i magazynowa przeznaczona do testowania i wystrzeliwania kosmicznych pojazdów nośnych oraz statków kosmicznych;
- f) infrastruktura transportowa²³ oraz ruchome środki transportu (np. ciężarówki, tabor kolejowy, statki), zdolne do przewożenia produktów pochodzących ze źródeł odnawialnych, niskoemisyjnych lub nieenergetycznych (np. materiałów budowlanych), a także infrastruktura transportowa, przesyłowa, dystrybucyjna i magazynowa dla paliw odnawialnych i niskoemisyjnych w obiektach związanych z transportem (porty, lotniska, stacje tankowania i ładowania).

2) ***Wytwarzanie energii elektrycznej, ciepła lub chłodu z paliw kopalnych¹⁸.*** Proponuje się wyłączenie następujących obszarów:

- a) wytwarzanie energii elektrycznej, ciepła i chłodu na potrzeby wydajnych systemów lokalnego ogrzewania lub chłodzenia zgodnie z art. 26 dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej²⁴, pod warunkiem że środki unijne nie są przeznaczane na wsparcie obiektów wytwórczych opartych na paliwach kopalnych;

¹⁸ „Paliwa kopalne” oznaczają stałe paliwa kopalne (w tym torf), płynne paliwa kopalne (w tym ropę łupkową) oraz gaz ziemny.

¹⁹ „Przesył” oznacza transport nośnika energii w systemie połączonym w celu dostarczenia go do odbiorców końcowych lub dystrybutorów, ale nie obejmuje dostawy.

²⁰ „Dystrybucja” oznacza transport nośnika energii w systemach dystrybucyjnych w celu dostarczenia go odbiorcom, ale nie obejmuje dostaw.

²¹ Dyrektywa (UE) 2018/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych (przekształcenie).

²² Dyrektywa (UE) 2024/1788 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie wspólnych zasad dotyczących rynków wewnętrznych gazu odnawialnego, gazu ziemnego i wodoru, zmieniająca dyrektywę (UE) 2023/1791 oraz uchylająca dyrektywę 2009/73/WE (wersja przekształcona).

²³ Infrastruktura kolejowa, drogowa i śródlądowych dróg wodnych, infrastruktura transportu morskiego i lotniczego oraz infrastruktura multimodalnych terminali towarowych.

²⁴ Dyrektywa (UE) 2023/1791 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 września 2023 r. w sprawie efektywności energetycznej oraz zmieniająca rozporządzenie (UE) 2023/955 (przekształcenie).

- b) urządzenia rezerwowe (np. generatory dieslowskie) służące do ciągłego świadczenia podstawowych usług w zakresie opieki zdrowotnej, wody pitnej i ścieków, bezpieczeństwa jądrowego, lokalnego ogrzewania i chłodzenia. Urządzenia te nie mogą być podłączone do sieci elektrycznej, ciepłowniczej ani chłodniczej – z wyjątkiem lokalnego ogrzewania i chłodzenia – i muszą pracować mniej niż 300 godzin rocznie²⁵, z wyjątkiem przypadków związanych z bezpieczeństwem jądrowym;
 - c) wytwarzanie energii elektrycznej z wykorzystaniem paliw niskoemisyjnych, zgodnych z dyrektywą w sprawie odnawialnych źródeł energii²⁶ oraz z dyrektywą w sprawie gazu odnawialnego, gazu ziemnego i wodoru²⁷;
 - d) lokalne wytwarzanie ciepła lub chłodu na potrzeby technologii objętych ustawą o przemyśle o zerowym bilansie emisyjnym (NZIA), zgodnie z definicją zawartą w załączniku do rozporządzenia w sprawie NZIA²⁸, innych technologii o zerowym bilansie emisyjnym zgodnie z definicją zawartą w odpowiednim prawodawstwie unijnym lub na potrzeby projektów strategicznych dotyczących produktów leczniczych o znaczeniu krytycznym, uznanych w proponowanym rozporządzeniu Komisji w sprawie ustawy o lekach o znaczeniu krytycznym²⁹;
 - e) wytwarzanie energii elektrycznej, ciepła lub chłodu w ramach działalności rolniczej i leśnej na obszarach wiejskich³⁰.
- 3) ***Działalność przemysłowa w instalacjach stacjonarnych, objęta załącznikiem 1 do systemu handlu uprawnieniami do emisji³¹, i wyłącznie w zakresie, w jakim dotyczy to procesu przemysłowego³².*** Proponuje się wyłączenie następujących obszarów:
- a) inwestycje w dekarbonizację lub inne technologie zerowej emisji netto zgodnie z definicją zawartą w odpowiednim prawodawstwie unijnym, w tym w ustawie o przemyśle o zerowej emisji netto (załącznik do rozporządzenia NZIA³³)³⁴.
 - b) inwestycje prowadzące do prognozowanego uniknięcia emisji gazów cieplarnianych w wysokości co najmniej [30–40%], w tym w przypadkach, gdy redukcje te będą osiągnięte etapowo ze względu na ograniczenia technologiczne, infrastrukturalne lub lokalne, pod warunkiem przedstawienia wiarygodnego planu dekarbonizacji³⁵;
 - c) wszystkie wyłączenia wymienione w pkt 2 powyżej.

²⁵ O których mowa w art. 27a ust. 3 dyrektywy 2003/87/WE.

²⁶ Tamże, przypis 21.

²⁷ Tamże, przypis 22.

²⁸ Rozporządzenie (UE) 2024/1735 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia ram środków mających na celu wzmocnienie europejskiego ekosystemu produkcji technologii o zerowej emisji netto oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2018/1724.

²⁹ COM/2025/102 Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego ramy na rzecz wzmocnienia dostępności i bezpieczeństwa dostaw produktów leczniczych o znaczeniu krytycznym, a także dostępności i przystępności produktów leczniczych będących przedmiotem wspólnego zainteresowania oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) 2024/795.

³⁰ Obszary wiejskie to lokalne jednostki administracyjne o stopniu urbanizacji równym 3, przy czym wskaźnik „stopnia urbanizacji” został opracowany przez Komisję Europejską, zgodnie z opisem w sekcji „Stopień urbanizacji – GISCO – Eurostat”.

³¹ Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniająca dyrektywę Rady 96/61/WE.

³² Procesy przemysłowe zgodnie z rodzajami działalności mającymi wpływ na emisje zgodnie z załącznikiem I do dyrektywy 2003/87/WE

Parlamentu Europejskiego i Rady (EU ETS).

³³ Tamże, przypis 28.

³⁴ Obejmuje to między innymi wszystkie odnawialne źródła energii zgodnie z dyrektywą (UE) 2023/2413 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 października 2023 r. zmieniającą dyrektywę (UE) 2018/2001, rozporządzenie (UE) 2018/1999 oraz dyrektywę 98/70/WE w odniesieniu do promowania energii ze źródeł odnawialnych oraz uchylającą dyrektywę Rady (UE) 2015/652 i technologie jądrowe.

³⁵ Szczegółowy plan dekarbonizacji powinien określać, w jaki sposób docelowe redukcje emisji zostaną osiągnięte w określonym terminie oraz w jaki sposób inwestycje zapobiegą utrwaleniu się technologii wysokoemisyjnych. Oceniając plan, Komisja uwzględni uzasadnione i możliwe do wykazania inwestycje już podjęte w celu dekarbonizacji.

- 4) ***Produkcja, nabywanie i leasing pojazdów drogowych³⁶ (M1 i N1) zdolnych do zasilania paliwami kopalnymi oraz innych rodzajów pojazdów drogowych, które nie są co najmniej uznawane za niskoemisyjne na mocy rozporządzenia w sprawie pojazdów ciężarowych³⁷.***

Proponuje się wyłączenie: pojazdów specjalnego przeznaczenia zgodnie z definicją zawartą w rozporządzeniu w sprawie pojazdów silnikowych³⁸ (np. karetki pogotowia, wozy strażackie, pojazdy policyjne/patrołowe, śmieciarki).

- 5) ***Budowa i rozbudowa dróg***, o ile nie towarzyszą im proporcjonalne środki towarzyszące w pobliżu projektu lub w innych odpowiednich lokalizacjach. Środki te obejmują, w odniesieniu do wszystkich rodzajów dróg, działania zapewniające odpowiednią przepustowość w zakresie ładowania pojazdów elektrycznych; a w przypadku autostrad lub dróg głównych zgodnie z definicją zawartą w dyrektywie w sprawie zarządzania infrastrukturą bezpieczeństwa ruchu drogowego³⁹ – również inne środki promujące ekologiczną mobilność.

Proponuje się wyłączenie następujących elementów: drogi rolnicze i leśne, bezpieczeństwo ruchu drogowego, infrastruktura transportu publicznego oraz interwencje na małą skalę (< 2 km).

- 6) ***Produkcja, nabywanie i leasing taboru kolejowego, który nie charakteryzuje się zerową emisją spalin z rury wydechowej, ani taboru kolejowego bimodalnego.***

- 7) ***Produkcja, nabywanie i leasing statków wyposażonych w układy napędowe zdolne do działania na konwencjonalnych⁴⁰ paliwach kopalnych.*** Proponuje się wyłączenie następujących obszarów:

- a) statki pasażerskie i towarowe realizujące publiczne obowiązki w zakresie regularnych połączeń w regionach najbardziej oddalonych oraz na wyspach, na których mieszka mniej niż 200 000 stałych mieszkańców;
- b) statki hybrydowe – w tym statki z napędem elektrycznym i wiatrowym oraz statki dwupaliwowe⁴¹ przeznaczone do żeglugi morskiej;
- c) statki zdolne do pływania przy użyciu co najmniej 30 % paliwa odnawialnego lub niskoemisyjnego w żegludze śródlądowej;

³⁶ Rozporządzenie (UE) 2018/858 definiuje pojazdy drogowo jako wszystkie pojazdy kategorii M, N i O. Ciągniki rolnicze i leśne oraz ich przyczepy (kategoria T), zgodnie z definicją zawartą w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 167/2013 z dnia 5 lutego 2013 r., nie są uznawane za pojazdy drogowo.

³⁷ Rozporządzenie (UE) 2019/1242 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 czerwca 2019 r. ustanawiające normy emisji CO₂ dla nowych pojazdów ciężarowych oraz zmieniające rozporządzenia (WE) nr 595/2009 i (UE) 2018/956 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz dyrektywę Rady 96/53/WE.

³⁸ Rozporządzenie (UE) 2018/858 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie homologacji i nadzoru rynku pojazdów silnikowych i ich przyczep oraz układów, części i oddzielnych zespołów technicznych przeznaczonych do takich pojazdów, zmieniające rozporządzenia (WE) nr 715/2007 i (WE) nr 595/2009 oraz uchylające dyrektywę 2007/46/WE (Tekst mający znaczenie dla EOG).³⁹ Dyrektywa 2008/96/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie zarządzania bezpieczeństwem infrastruktury drogowo.

⁴⁰ Paliwa kopalne konwencjonalne oznaczają wszelkie paliwa kopalne niewymienione jako paliwa alternatywne w art. 2 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 2023/1804

(AFIR).

⁴¹ Statki wyposażone w układy napędowe składające się z dwóch lub więcej oddzielnych układów paliwowych i umożliwiające eksploatację przy użyciu paliw niskoemisyjnych lub odnawialnych.

- d) statki niezbędne do rozwoju, eksploatacji i utrzymania portów, usług wspierających działalność morską, dróg wodnych (morskich i śródlądowych) lub do świadczenia usług i wykonywania zadań w interesie publicznym⁴² oraz statki eksperymentalne, prototypy statków lub statki wyposażone do prowadzenia badań.
- 8) ***Inwestycje w statki rybackie i narzędzia połowowe, w tym w wymianę lub modyfikację silników zdolnych do pracy na konwencjonalnych paliwach kopalnych.*** Proponuje się wyłączenie następujących obszarów:
- a) inwestycje w statki rybackie, które przyczyniają się do zmniejszenia wpływu działalności połowowej na środowisko (np. selektywne narzędzia połowowe ograniczające przyłowy i odrzuty), do realizacji transformacji energetycznej i/lub poprawy zdrowia i bezpieczeństwa na pokładzie oraz które spełniają następujące warunki: (i) należą do segmentu floty zgodnego z rozporządzeniem w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa⁴³; (ii) są skierowane na stada objęte środkami zarządzania rybołówstwem oraz (iii) posiadają elektroniczny dziennik połowowy i system monitorowania statków;
 - b) inwestycje w wymianę lub modyfikację silników na statkach rybackich z napędem hybrydowym lub dwupaliwowym.
- 9) ***Montaż, nabycie i leasing statków powietrznych niespełniających norm emisji CO₂ ICAO dla statków powietrznych najlepszych w swojej klasie***⁴⁴. Proponuje się wyłączenie następujących obszarów:
- a) statki powietrzne wyposażone do wykonywania służb ratowniczych zgodnie z sekcją 14.1 załącznika II do rozporządzenia delegowanego w sprawie klimatu⁴⁵ (np. do celów humanitarnych, ochrony ludności i reagowania kryzysowego) oraz do kontroli granicznej;
 - b) samoloty eksperymentalne, prototypy samolotów lub samoloty wyposażone do prowadzenia badań.
- 10) ***Budowa nowych portów lotniczych***, chyba że towarzyszy jej trwałe wycofanie z eksploatacji istniejącego portu lotniczego.
- 11) ***Składowiska odpadów***⁴⁶. Proponuje się wyłączenie następujących obszarów:

⁴² Na przykład holowniki, statki pilotowe, statki cumownicze, statki ratownicze, pogłębiarki, statki dźwigowe, statki patrolowe, lodołamacze, statki do układania kabli, statki do naprawy kabli, statki morskie, statki do zwalczania zanieczyszczeń, statki poszukiwawczo-ratownicze, statki gaśnicze, statki medyczne, statki wykorzystywane do zapewnienia bezpieczeństwa i kontroli granicznej.

⁴³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa, zmieniające rozporządzenia Rady (WE) nr 1954/2003 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylające rozporządzenia Rady (WE) nr 2371/2002 i (WE) nr 639/2004 oraz decyzję Rady 2004/585/WE.

⁴⁴ Gdzie pojęcie „najlepszy w swojej klasie” definiuje się w odniesieniu do progów dopuszczalnych emisji CO₂ na jednostkę objętości statku powietrznego określonych przez Międzynarodową Organizację Lotnictwa Cywilnego (ICAO).

⁴⁵ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/2139 z dnia 4 czerwca 2021 r. uzupełniające rozporządzenie (UE) 2020/852 Parlamentu Europejskiego i Rady poprzez ustanowienie technicznych kryteriów weryfikacji służących określeniu warunków, na jakich działalność gospodarcza kwalifikuje się jako przyczyniająca się w znacznym stopniu do łagodzenia zmian klimatu lub przystosowania się do zmian klimatu, oraz służących ustaleniu, czy dana działalność gospodarcza nie powoduje znaczącej szkody dla żadnego z pozostałych celów środowiskowych.

⁴⁶ Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 lit. g) dyrektywy Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów

- a) wychwytywanie i wykorzystanie gazu wysypiskowego;
- b) rekultywację składowisk niezgodnych z przepisami oraz opuszczonych/nielegalnych wysypisk odpadów (z poszanowaniem zasady „zanieczyszczający płaci”⁴⁷);
- c) składowiska przeznaczone do unieszkodliwiania odpadów obojętnych i urobku z projektów w ramach transeuropejskiej sieci transportowej⁴⁸;
- d) obiekty w regionach najbardziej oddalonych, pod warunkiem że funkcjonuje system selektywnej zbiórki odpadów.

12) **Zakłady mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych**⁴⁹.

13) **Spalarnie odpadów**. Proponuje się wyłączenie następujących obszarów:

- a) zakłady przeznaczone wyłącznie do przetwarzania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu;
- b) wychwytywanie dwutlenku węgla w celu składowania lub wykorzystania;
- c) recykling materiałów pochodzących z popiołów po spalaniu;
- d) odzysk ciepła, przy czym inwestycja w istniejącą instalację nie może skutkować zwiększeniem jej zdolności przetwarzania odpadów;
- e) zakłady w regionach najbardziej oddalonych, pod warunkiem że funkcjonuje tam skuteczny system selektywnej zbiórki odpadów.

14) **Wydobycie mineralów z głębin morskich („głębokomorskie wydobywanie”) oraz działania z zakresu geoinżynierii morskiej**⁵⁰ do czasu uzyskania wystarczających dowodów naukowych potwierdzających, że głębokomorskie wydobywanie nie stanowi zagrożenia dla ekosystemów morskich.

⁴⁷ W przypadku gdy właściwy organ krajowy potwierdził, że: i) nie zidentyfikowano żadnego podmiotu ani przedsiębiorstwa, które zgodnie z obowiązującym prawem unijnym i krajowym byłyby prawnie zobowiązane do przeprowadzenia likwidacji i rekultywacji, lub ii) że zidentyfikowany zanieczyszczający nie może zostać pociągnięty do odpowiedzialności prawnej za sfinansowanie likwidacji i rekultywacji.

⁴⁸ Rozporządzenie (UE) 2024/1679 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie wytycznych Unii dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej, zmieniające rozporządzenia (UE) 2021/1153 i (UE) nr 913/2010 oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1315/2013.

⁴⁹ Zakłady mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów (MTB) to obiekty przetwarzania odpadów resztkowych łączące pewną formę sortowania mechanicznego lub przetwarzania fizycznego z przetwarzaniem biologicznym, ewentualnie uzupełnione o przygotowanie frakcji odpadów o wysokiej wartości energetycznej. Zazwyczaj działają one w sytuacji braku skutecznego systemu sortowania i selektywnej zbiórki odpadów.

⁵⁰ Celowa ingerencja w środowisko morskie mająca na celu manipulowanie procesami naturalnymi, w tym przeciwdziałanie antropogenicznej zmianie klimatu i/lub jej skutkom, która może potencjalnie spowodować szkodliwe skutki, zwłaszcza gdy skutki te mogą mieć charakter powszechny, długotrwały lub poważny.

- 15) *Nowe sztuczne bariery⁽⁵¹⁾ ,które zakłócają ciągłość rzeki na swobodnie płynących odcinkach rzek, zgodnie z mapami sporządzonymi na podstawie odpowiednich przepisów⁵² , chyba że stanowią one część inwestycji w ramach transeuropejskiej sieci transportowej⁵³ .*
- 16) ***Zakłady odsalania wody**, chyba że nie istnieją inne realne rozwiązania w zakresie zaopatrzenia w wodę lub oszczędzania wody, odprowadzanie solanki odbywa się zgodnie z odpowiednimi kryteriami dotyczącymi odprowadzania solanki, a zakład jest zasilany energią odnawialną wytwarzaną na miejscu lub jest podłączony do sieci elektroenergetycznej.*
- 17) ***Inwestycje w nawadnianie**, chyba że spełniają warunek a) oraz co najmniej jeden z poniższych warunków b) do e), w zależności od rodzaju inwestycji:*
- a) *zainstalowano lub zostanie zainstalowany w ramach inwestycji system pomiaru zużycia wody umożliwiający pomiar zużycia wody na poziomie wspieranej inwestycji;*
 - b) *inwestycje powodujące wzrost netto powierzchni nawadnianej mającej wpływ na dany zbiornik wód podziemnych lub powierzchniowych, pod warunkiem że: (i) stan tego zbiornika wodnego jest znany i nie został sklasyfikowany w odpowiednim planie gospodarowania wodami w dorzeczu jako gorszy niż dobry ani jako zagrożony pogorszeniem się poniżej stanu dobrego z przyczyn związanych z ilością wody; oraz (ii) analiza oddziaływania na środowisko wykazuje, że inwestycje te nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko;*
 - c) *inwestycje w wykorzystanie wody odzyskanej jako alternatywnego źródła zaopatrzenia w wodę, pod warunkiem że dostarczanie i wykorzystanie takiej wody jest zgodne z rozporządzeniem (UE) 2020/741 i nie powoduje pogorszenia stanu odnośnych zbiorników wodnych;*
 - d) *inwestycje w budowę lub rozbudowę zbiornika wodnego do celów nawadniania, pod warunkiem że nie spowodują one znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym pogorszenia stanu odnośnych jednolitych części wód;*
 - e) *modernizacja istniejącej instalacji nawadniającej lub elementu infrastruktury nawadniającej, o ile zostanie to wstępnie ocenione jako potencjalne źródło oszczędności wody. W przypadku gdy taka instalacja lub infrastruktura ma wpływ na części wód podziemnych lub powierzchniowych, których stan został określony w odpowiednim planie gospodarowania wodami w dorzeczu jako gorszy niż dobry lub zagrożony pogorszeniem się poniżej stanu dobrego z przyczyn związanych z ilością wody, modernizacja powinna zapewnić skuteczne zmniejszenie zużycia wody oraz przyczynić się do osiągnięcia przez te części wód stanu dobrego, zgodnie z art. 4 ust. 1 ramowej dyrektywy wodnej⁵⁴ . Warunek ten nie ma zastosowania do inwestycji w istniejącą instalację, która ma wpływ wyłącznie na efektywność energetyczną.*

⁵¹ Mianowicie tamy, jazy, śluzy, progi rampowe/dnożne, brody i przepusty zgodnie z załącznikiem 2 do dokumentu wytycznych nr 41 w ramach wspólnej strategii wdrażania prawa wodnego UE.

⁵² Rozporządzenie (UE) nr 2024/1991 Parlamentu Europejskiego i Rady.

⁵³ Tamże, przypis 48.

⁵⁴ Tamże, przypis 14.

- 18) *Działalność polegająca na wytwarzaniu lub wprowadzaniu do obrotu zidentyfikowanych substancji wzbudzających szczególnie duże obawy, o których mowa w art. 59 rozporządzenia REACH⁵⁵, chyba że towarzyszą jej działania mające na celu zminimalizowanie odnośnych obaw na etapie projektowania lub przeprojektowywania procesu wytwarzania.*

B. Podejście DNSH w odniesieniu do państw trzecich

Artykuł 5 proponowanego rozporządzenia w sprawie wyników stanowi, że „proporcjonalność zapewnia się w szczególności poprzez uwzględnienie (...) faktu, że [działalność] może mieć miejsce w państwach trzecich”. Zróżnicowane **podejście do państw trzecich**, w zależności od potrzeb, jest najprostszym sposobem uwzględnienia różnorodności państw trzecich, specyfiki działań zewnętrznych oraz braku wspólnego dorobku prawnego w zakresie ochrony środowiska.

Przewiduje się podejście dwuetapowe, mające na celu zrównoważenie elastyczności wymaganej do finansowania projektów w państwach trzecich z wystarczającym poziomem odpowiedzialności za środowisko, tak aby **Unia mogła nadal realizować swoje strategiczne interesy za granicą bez przyznawania nieuczciwych korzyści podmiotom zagranicznym.**

Podejście to obejmowałoby:

- **ukierunkowanego zestawu kryteriów DNSH**, opartego na istniejących praktykach kluczowych wielostronnych instytucji finansowych i partnerów realizujących działania, przy jednoczesnym zapewnieniu wysokich standardów środowiskowych.
- W przypadku działań, które nie spełniają kryteriów DNSH, ale które mimo to mogą powodować znaczną szkodę dla środowiska, wymagana byłaby **ocena indywidualna**. Jeżeli w wyniku takiej oceny zostanie stwierdzone ryzyko znacznej szkody, należy przeprowadzić dogłębną ocenę środowiskową i rozważyć odpowiednie środki łagodzące.

3. Stosowanie zasady DNSH w odniesieniu do różnych trybów zarządzania i programów

Oprócz ustanowienia jednego zestawu kryteriów DNSH i jednego dokumentu zawierającego wytyczne, proponowane rozporządzenie w sprawie wyników przewiduje również dostosowane do potrzeb stosowanie zasady DNSH w zależności od rodzaju trybu zarządzania:

- **Artykuł 13** proponowanego rozporządzenia w sprawie wyników przewiduje, że plany wdrażane przez państwa członkowskie lub państwa trzecie muszą uwzględniać **ocenę DNSH na poziomie działań** zawartych w tych planach, zgodnie z art. 5. Ponadto proponowane rozporządzenie w sprawie krajowych planów redukcji emisji przewiduje, że państwa członkowskie wyjaśnią mechanizmy kontroli i monitorowania wprowadzone w celu zapewnienia zgodności z tą zasadą przez cały okres obowiązywania planu, zgodnie z tabelą 2.2 załącznika V do proponowanego

⁵⁵ Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), ustanawiające Europejską Agencję Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenia Komisji (WE) nr 1488/94, a także dyrektywy Rady

76/769/EWG oraz dyrektyw Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE.

Rozporządzenie w sprawie NRPP. Organy zarządzające powinny być odpowiedzialne za zapewnienie zgodności z tą zasadą w trakcie całej fazy wdrażania.

- **Artykuł 16** proponowanego rozporządzenia w sprawie wyników nakłada na Komisję obowiązek zapewnienia zgodności z zasadą DNSH w programach zarządzanych bezpośrednio.
- **Artykuł 17** proponowanego rozporządzenia w sprawie wyników nakłada na Komisję obowiązek zapewnienia, by działania finansowane w ramach zarządzania pośredniego były zgodne z zasadą DNSH.

Elementy te zostaną uwzględnione w wytycznych dotyczących DNSH, które będą również zawierały **przykłady** ilustrujące praktyczne stosowanie kryteriów DNSH w różnych rodzajach programów wydatkowych. Obejmują one w szczególności krajowe programy reform (NRPP) oraz stosowanie istniejących metodologii weryfikacji w **procesie oceny działań w zakresie badań i innowacji** w ramach programu „Horyzont Europa” w celu zapewnienia zgodności z wytycznymi dotyczącymi DNSH. Wytyczne uwzględnią również **specyfikę MŚP**, w tym poprzez ewentualne dodatkowe ułatwienia. Przypomną one również, że ocena zgodności z zasadą DNSH nie wyprzedza oceny Komisji dotyczącej zgodności środków pomocy państwa i nie narusza **zasad pomocy państwa**.